

Αξίες ζωής στην εκπαίδευση.

Γκέλη Μανούσου και Ταναΐνη Σοφία

Καθημερινά γινόμαστε όλοι μάρτυρες της αύξησης της βίας, της αδικίας και της ανισότητας. Σε ένα τέτοιο κόσμο που οι περισσότεροι συχνά τον νιώθουν εχθρικό είναι περισσότερο αναγκαίο παρά ποτέ, να βοηθήσουμε τα παιδιά να εξερευνήσουν και να αναπτύξουν αξίες ζωής. Έρευνες έχουν αποδείξει πως ένα σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον βασισμένο στις αξίες βοηθάει και στη γνωστική και στη συναισθηματική ανάπτυξη του

παιδιού(Lumsden 1994, Cooper 2000)

Σήμερα χαμένοι όλο και πιο βαθιά στα γρανάζια της καθημερινότητας έχουμε ξεχάσει πως η χαρά μπορεί να γεννηθεί κάθε στιγμή και ότι ξεπηδά από απλές στιγμές ειλικρίνειας και ευγένειας. Μας είναι πολλές φορές δύσκολο να αντιληφθούμε τη χαρά του να ακούς κάποιον ,να του παρέχεις ελευθερία και εκτίμηση. Το να τιμάς τη μοναδικότητα του κάθε μαθητή ,σου παρέχει την αληθινή επιβράβευση στην καθημερινή διδασκαλία. Αυτό που όλοι τελικά ζητάμε δεν είναι αγάπη και σεβασμό, κατανόηση και ασφάλεια; Κι όμως το γνωσιοκεντρικό σχολείο ασκεί πίεση στους δασκάλους σ'όλο τον κόσμο για τη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών, βομβαρδίζοντάς τους με πληροφορίες ελαχιστοποιώντας τις ευκαιρίες για επαφή και επικοινωνία.

Ωστόσο είναι βέβαιο πως το σχολείο διδάσκει τόσο άμεσα όσο και έμμεσα αξίες, είναι αδύνατο να διδάξει κάποιος οτιδήποτε χωρίς ταυτόχρονα να διδάξει αξίες. Ο τρόπος με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί σχετίζονται με τα παιδιά, οι μέθοδοι που εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας, η επιλογή του εκπαιδευτικού υλικού, η ιεραρχική δομή των

εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, η αρχιτεκτονική των σχολικών χώρων και τέλος η γενικότερη συμπεριφορά του δασκάλου συνιστούν έμμεσα διδασκαλία κάποιου είδους αξιών.

Δεν είναι αρκετό για τα παιδιά να ακούν για αξίες. Για να τις μάθουν πρέπει να τις βιώνουν σε πολλά επίπεδα, να τις κάνουν δικές τους. Δεν είναι

αρκετό να αισθανθείς, ή να σκεφτείς για τις αξίες. Καθημερινές κοινωνικές δεξιότητες χρειάζονται για να μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της μέρας.

Το διεθνές εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Αξίες ζωής» προσφέρει μία ποικιλία βιωματικών δραστηριοτήτων και πρακτικών μεθοδολογιών μέσα από την εξερεύνηση 12 κύριων προσωπικών και κοινωνικών αξιών : ειρήνη, σεβασμός, αγάπη, υπευθυνότητα, ευτυχία, εργασία, τιμιότητα, ταπεινότητα, ανεκτικότητα, απλότητα και ενότητα-

Το πρόγραμμα συντονίζεται από τον Διεθνή Οργανισμό για τις Αξίες

ζωής στην εκπαίδευση - *Association for Living Values Education International, -ALIVE-* (μη κερδοσκοπική,μη κυβερνητική οργάνωση, αποτελούμενη από εκπ/κούς απ' όλο τον κόσμο) υποστηρίζεται από την Unesco , από την Εθνική Επιτροπή της Unicef στην Ισπανία, και την Τουρκία, από Υπουργεία Παιδείας, Εκπαιδευτικούς Οργανισμούς, Συλλόγους Γονέων και οργανισμούς κοινωνικής και ηθικής ανάπτυξης. Συμμετέχουν σε αυτό

περισσότερες από 80 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο και ήδη έχει ξεκινήσει και στην Ελλάδα η δημιουργία της αντίστοιχης οργάνωσης.

Ήδη έχουν πραγματοποιηθεί 3 εισαγωγικά σεμινάρια στην Κρήτη, τη Χίο και την Αθήνα.

Το πρόγραμμα εστιάζει στη βιωματική μάθηση 12 σημαντικών αξιών για την ζωή.

Οι αξίες αυτές είναι:

- Η συνεργασία,
- η ελευθερία,
- ο σεβασμός,
- η αγάπη,
- η ειρήνη,
- η υπευθυνότητα,
- η απλότητα,
- η ανεκτικότητα,
- η ενότητα,
- η ευτυχία,
- η εντιμότητα,
- η ταπεινότητα,

Στόχος του προγράμματος είναι να ενθαρρύνει την κατανόηση, την εκτίμηση και την έκφραση των αξιών μέσα από βιωματικές δραστηριότητες.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει πλούσιο υλικό από παιχνίδια και δραστηριότητες ενεργητικής ακρόασης, αυτοέκφρασης, επίλυσης συγκρούσεων, συνεργασίας που εμπλέκουν τη φαντασία, τη δημιουργικότητα, την καλλιτεχνική έκφραση, τη χαλαρότητα και το στοχασμό, ενισχύουν και αναπτύσσουν θετικές συμπεριφορές και στάσεις στα απλά και καθημερινά ζητήματα αλλά και σε πιο δύσκολα και σύνθετα θέματα. Οι δραστηριότητες των αξιών μπορούν να

χρησιμοποιηθούν από δασκάλους του σχολείου, νηπιαγωγείου, και προσχολικής εκπαίδευσης, γονείς, ανθρώπους που φροντίζουν παιδιά και προσωπικό κέντρων φροντίδας παιδιών. Κυρίαρχη θέση του προγράμματος είναι ότι χρειάζεται υπομονή και αγάπη για να μπορεί να δει κανείς την ομορφιά κάθε παιδιού.

Στο πρόγραμμα αυτό δίνεται έμφαση σε δύο σημεία:

- οι νέοι άνθρωποι μαθαίνουν τις αξίες μέσα από τις εμπειρίες από το περιβάλλον τους παρά από τις κατευθυνόμενες οδηγίες
- έργο ενός σχολείου είναι εκτός από το να παρέχει γνώσεις, να βοηθάει τους μαθητές να εκτιμούν τον εαυτό τους, τις σχέσεις τους και την ευρύτερη κοινωνία.

Τα παιδιά λειτουργούν με τον καλύτερο τρόπο, σε ένα περιβάλλον προοδευτικό που τα τροφοδοτεί με σεβασμό, υπομονή, και καθαρούς κανόνες παρά σε ένα περιβάλλον γεμάτο με κατηγορίες-επικρίσεις ντροπή και θυμό. Απολαμβάνουν να εκφράζουν τις σκέψεις τους και τα αισθήματά τους και να αναγνωρίζονται σαν άτομα. Είναι σημαντικό να προσπαθήσουμε να εκπαιδεύουμε τους μαθητές μας όχι μόνο να «γνωρίζουν» και να «κάνουν» αλλά να τους μαθαίνουμε να «είναι» και να «ζουν μαζί». Μέσα στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία μπορούμε να δώσουμε ευκαιρίες και να ενισχύσουμε όχι μόνο το γνωστικό αλλά και το συναισθηματικό πεδίο, δημιουργώντας γέφυρες επικοινωνίας, στοργής και αφοσίωσης με τα παιδιά, μια και είναι βέβαιο πως η σωστή διαπαιδαγώγηση ξεκινά απ' την καρδιά.

Μέχρι σήμερα έχουν εκδοθεί 5 βιβλία με δραστηριότητες για παιδιά ηλικίας 5-7, 8-14, για νέους, και για εκπαίδευση γονέων. Υπάρχει επίσης και ένας

Περιοδικό Παράθυρο στην Εκπαίδευση του Παιδιού τ.36
Νοέμβριος -Δεκέμβριος 2005

οδηγός για τους εκπαιδευτικούς. Είναι γραμμένα στα Αγγλικά και μεταφρασμένα σε 7 γλώσσες. μέσα στο 2005 ολοκληρώνεται και η μετάφραση στα Ελληνικά.

Για περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα www.livingvalues.net